

EUSKARAREN EZAGUTZA-BASE LEXIKALA: EUSKAL WORDNET

Tesiaren egilea: Elisabete Pociello Irigoien

Unibertsitatea: Euskal Herriko Unibertsitatea

Saila: Euskal Filologia

Tesi-zuzendaria: Eneko Agirre Bengoa eta Izaskun Aldezabal Roteta

Tesiaren laburpena:

Semantika konputazionalan aurrera egin ahal izateko, ezagutza-base lexikalak (EBLak) ezinbestekoak dira. Behar horri erantzutera dator hemen aurkezten dugun lana. Zehazki, *WordNet* deritzon EBLaren euskarako baliokidea (Euskal WordNet) eraikitzen emandako pausoak eta egindako ekarpenak azaltzen ditugu.

Lehenengo, nahiko genukeen EBL motaren ezaugarriak definitu ditugu, eta, ondoren, azterketa bibliografikoa egin dugu, ezaugarri horietara gehien egokitzen den formalismoaren bila. Hala, azterketa horren ondorioz, erabaki dugu *WordNet* eta horren ildotik garatu diren *EuroWordNet* eta *The Multilingual Central Repository* (MCR) eredueta oinarritzea euskarako EBLa.

EBLa eraikitzeke jarraitutako metodologiari dagokionez, WordNeteko ingeleseko kontzeptuak abiapuntutzat hartu ditugu eta horiei euskarako ordainak lotu dizkiegu. Horretarako, hasieran, estaldurari eman genion garrantzia —ingeleseko kontzeptu guztien euskal ordainak automatikoki sartuz—, eta gero ordain horien kalitateari erreparatu genion, kontzeptuz kontzeptuko eskuzko orrazketaren bitartez lehenengo, hitzez hitzeko eskuzko orrazketaren bitartez ondoren, eta eskuz etiketatzen ari garen corpus bateko (*EuSemcor* [Agirre *et al.*, 2006]) informazioa erabiliz gaur egun.

Euskal WordNeten egin diren orrazketa horietan —kontuan izanda ingeleseko WordNetaren gainean ari garela garatzen euskarakoa—, ingelesaren eta euskararen arteko hainbat bereizgarri linguistiko azaleratu dira: lexikalizazioari dagozkionak eta hierarkiari dagozkionak, hain zuzen ere. Bi bereizgarri horien azterketa egin dugu, eta EBLaren eraikuntzan horrelakoak topatzean zer irizpideri jarraitu behar zaion ere definitu dugu.

Azkenik, Euskal WordNet informazio sintaktiko-semantiko gehiagorekin aberasteko asmoarekin, ingeleseko kirol-aditz batzuentzat automatikoki eskuratutako objektu/subjektuen hautapen-murriztapenen azterketa egin dugu, bi helbururekin: batetik, hainbat eskuratze-teknika erabiliz ingeleseko eta euskarako corpus ezberdinetatik eskuratutako hautapen-murriztapenak aztertzea, konparatzea eta ebaluatzea; eta bestetik, hautapen-murriztapenak eleanitzak diren ala ez egiaztatzea.

BOTERETIK ERAGINERA: MEKANISMOAK ETA PROZESUAK LEITZARANGO ETA URBINA/MALTZAGAKO LISKARRETAN

Tesiaren egilea: Mario Zubiaga Garate

Unibertsitatea: Euskal Herriko Unibertsitatea

Saila: Politika eta Administrazio Zientziak

Tesi-zuzendaria: Pedro Ibarra Güell eta Iñaki Barcena Hinojal

Tesiaren laburpena:

Doktorego-tesian bi liskar ekologista aztertu ditugu sakonki: Leitzarango autobiarengatik eta Urbina/Maltzagako ardatzari buruz piztutakoa. Euskal mugimendu ekologista izan dugu hizpide, haren diskurtsoak, antolaketak, protesta moduak, jarduera motak... baita eredu estrategikoak ere. Hala, gizarte-mugimenduen jarduera kolektiboa hiru ereduren arabera gauzatzen dela uste dugu: botere-, eragin- eta identitate-ereduen parametroetan, alegia.

Gainera, mobilizazio-prozesua beste prozesu zabalagoekin lotu dugu, demokratizazioarekin eta nazio-erakuntzarekin, alegia. Demokratizazioaren eta nazio-gintzaren prozesu oldartsu zabalak botere-eredutik eraginaren eredura doan ibilbidean garatzen dira. Boteretik eraginerako jauzi hori mobilizazioan zehar pizten diren mekanismo eta prozesu ezagun batzuen bitartez uler daiteke.

Euskal Herrian azken hamarkada hauetan bizi izan dugun protesta-zikloan nazio-gintza eta demokratizazioa egon dira jokoan, eta mugimendu ekologistak bul-tzatutako liskarretan —Leitzarangoan eta Urbina/Maltzagakoan, besteak beste— oso argi islatu dira bi oldarraldi zabal horiek. Neurri batean, liskar ekologista horiek izaera alegorikoa izan dute: bertan jokatu da euskal demokratizazioa, bertan gauzatu da nazio-gintzaren inguruan piztu den lehia hegemonikoa.

Tesian sakonki aztertu dugu Leitzarango eta Urbina/Maltzagako errepide egitasmoen inguruan piztutako ekintza kolektiboa. Esan bezala, hizpide izan ditugu liskaraldi jakin horietan bildutako eragileek landu zituzten diskurtsoak, protesta-ekintzak, estrategiak, errebindikazioak eta osatutako identitate kolekti-boak, besteak beste. Gatazkaren nondik norakoak aztertuta, saiatu gara ulertzen liskaraldi horien eta oldarraldi zabalagoen arteko lotura, eta lotura horren izaera. Leitzarango eredia eta Urbina/Maltzagakoa, gai horri dagokionez, arras desberdi-nak izan dira. Tresna parte-hartzaile/deliberatzaileen mugak, protesta-tresnen kontraesan eta mendekotasunak agerian geratu zaizkigu, liskar batean zein bestean. Bien arteko alderaketa egin dugu, eta mobilizazioaren mekanismo eta prozesuak aztertu ditugu.

Gatazka, protesta, jarri dugu analisiaren erdigunean. Gure ustean, gatazka agonistikoa —hitza baino gehiago, gerra baino gutxiago den hori— da boteretik eraginera igarotzeko bidearen, demokratizazioaren eta horrekin uztartuta dagoen naziogintzaren giltzarria; hori da gizarte-mugimenduen jarduera kolektiboaren eremu aproposa.

Izan ere, politikagintza sareetan dagoen indar-oreka aldatzera datorren heinean, gatazkarik gabe ez dago demokratizaziorik. Botere-ereduan saiatzen den gizarte-mugimendu liskartsurik gabe nekez egingo da aurrera demokratizazioaren ibilbide amaigabean. Kontraesanak kontraesan.